

УДК: 355.4(477)

DOI: 10.33099/2707-1383-2025-56-2-133-140

Сергій ТАЛАУР*кандидат військових наук,**старший науковий співробітник**Національний університет оборони України
(Київ, Україна)**ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9394-4294>**Електронна пошта: stalaur@ukr.net***Олексій ПОКОТИЛО***кандидат історичних наук,**старший дослідник**Національний університет оборони України
(Київ, Україна)**ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1136-5123>**Електронна пошта: voyen_ist@ukr.net***Ізет ГДАНОВ***доктор філософії**Національний університет оборони України
(Київ, Україна)**ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7393-2621>**Електронна пошта: voyen_ist@ukr.net***ОРГАНІЗАЦІЯ ВОЄННО-ІСТОРИЧНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ
ТА ВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОПЕРАТИВНОГО УГРУПОВАННЯ ВІЙСЬК**

Проаналізувавши вимоги керівних документів з організації воєнно-історичної роботи у Збройних Силах України, публікацій сухопутних військ США з планування воєнно-історичних операцій на тактичному рівні, автор запропонував адаптований до стандартів НАТО порядок організації воєнно-історичної роботи під час підготовки та ведення операції оперативного угруповання військ.

Для організації воєнно-історичної роботи запропоновано створити позаштатну групу воєнно-історичної роботи угруповання військ. Визначено основні завдання цієї групи та розкрито порядок її роботи під час планування операції. Запропонований порядок планування воєнно-історичної роботи в операції, на думку автора, сприятиме виконанню визначених завдань.

Ключові слова: *воєнно-історична робота, оперативне угруповання військ, організація воєнно-історичної роботи, планування воєнно-історичної роботи, підготовка та ведення операції.*

Постановка проблеми. Широкомасштабна збройна агресія російської федерації проти України зумовила необхідність подальшого розвитку системи воєнно-історичної роботи (далі – ВІР) у Збройних Силах України, що, у свою чергу, викликало потребу в удосконаленні системи підготовки військових фахівців у ЗС України. У вересні 2023 р. Головнокомандувач ЗС України затвердив Дорожню карту удосконалення системи підготовки військових фахівців ЗС України (Дорожня карта. 2023). Відповідно до Дорожньої карти з вересня 2024 р. у Національному університеті оборони України розпочалась підготовка

слухачів оперативного рівня за спеціальністю 254 «Забезпечення військ (сил)», спеціалізацією «Організація воєнно-історичної роботи у військах (силах)». Підготовка слухачів потребувала розроблення якісних навчально-методичних матеріалів, що мало здійснюватися з урахуванням вимог керівних документів з організації ВІР у ЗС України, досвіду її організації під час відбиття широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України та процедур воєнно-історичної діяльності у провідних країнах – членах НАТО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання організації ВІР під час підготовки та ведення операцій оперативного угруповання військ у сучасних умовах залишається малодослідженим, незважаючи на його актуальність. Аналіз нормативних документів та навчальних посібників із питань ВІР у Збройних Силах України (Пашкова, О. & Салата, С. (упоряд.). 2025; свідчить про недостатню розробленість проблем її організації під час підготовки та ведення операцій.

Так, керівні документи з організації ВІР були розроблені ще до широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України і зорієнтовані в основному на організацію роботи у мирний час.

Положення про воєнно-історичну роботу у ЗС України, затверджене наказом Генерального штабу ЗС України від 29 березня 2017 року № 109, визначило лише зміст, основні напрями, завдання та види ВІР у ЗС України, а також порядок її організації і ведення у мирний час (Пашкова, О. & Салата, С. (упоряд.). 2025, с. 11–24). Під воєнно-історичною роботою у керівному документі розумілась робота органів військового управління, посадових осіб, наукових установ, вищих військових навчальних закладів, громадських організацій, спрямована на проведення наукових досліджень з актуальних проблем воєнної історії та впровадження здобутих воєнно-історичних знань у практику військового будівництва, підготовки та застосування військ (сил), а також проведення заходів щодо вивчення вітчизняної та зарубіжної воєнної історії.

За результатами аналізу сучасного стану системи ВІР у ЗС України та з урахуванням досвіду збройних сил країн – членів НАТО з питань воєнно-історичної діяльності начальник Генерального штабу Збройних Сил України 2 жовтня 2020 р. затвердив Доктрину з воєнно-історичної роботи у ЗС України. У доктрині було розширено та конкретизовано визначення воєнно-історичної роботи. Під воєнно-історичною роботою у Збройних Силах України розумілась цілеспрямована та скоординована організаційна, наукова, освітня і творча діяльність, спрямована на проведення наукових досліджень із актуальних проблем воєнної історії та впровадження їх результатів у практику будівництва, підготовки та застосування Збройних Сил України, навчання та виховання особового складу, а також вивчення воєнної історії, знаменних подій та видатних постатей, впровадження бойових традицій та ритуалів (церемо-

ніалів), поширення військово-історичних знань з метою підтримки позитивного іміджу Збройних Сил України, престижу військової служби в українському суспільстві та серед міжнародної спільноти.

Незважаючи на те, що доктрина визначала основні засади планування, координації і здійснення ВІР у процесі підготовки та застосування ЗС України (Пашкова, О. & Салата, С. (упоряд.). 2025, с. 83–108), питання її організації під час підготовки та ведення операцій не знайшли належного відображення.

У навчальному посібнику «Воєнно-історична робота у Збройних Силах України» розкрито сутність та зміст ВІР, види, форми і методи її організації та проведення, надано рекомендації щодо вдосконалення її ефективності. Водночас питання організації ВІР під час підготовки та ведення операцій також не відображено (Сидоров, С. В. (за заг. ред.). 2023).

Крім того, матеріали з узагальнення досвіду організації ВІР під час відбиття широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України у відкритому доступі відсутні.

Набагато краща ситуація з висвітленням організації воєнно-історичної діяльності під час операцій (бойових дій) у збройних силах провідних країн – членів НАТО. У країнах Альянсу функціонує розгалужена система воєнно-історичних структур та діє низка відповідних нормативних документів (Бідний, В. А. 2021, с. 101–118; Army Techniques Publication ATP 1-20. 2014; Army Regulation AR 870-5. 2007). Аналіз їх показав, що планування воєнно-історичної діяльності у провідних країнах – членах НАТО здійснюється у загальній системі планування операцій (бойових дій). Разом з тим, у збройних силах використовують десятки методів планування. Наразі відсутні єдині методи планування операцій (бойових дій). Кожна країна Альянсу має власні підходи до планування дій (Репіло, Ю. Є., Російцев, В. В. & Школярєнко, В. В. 2022, с. 56).

Планування операцій (бойових дій) здійснюється на тактичному, оперативному та стратегічному рівнях. На тактичному рівні зміст планування визначений процедурною публікацією союзників APP-28 «Тактичне планування Сухопутних військ» (Репіло, Ю. Є., Російцев, В. В. & Школярєнко, В. В. 2022, с. 56). Варто зазначити, що процес прийняття воєнних рішень на тактичному рівні є методом планування лише сухопутних військ США. У збройних силах США на тактичному рівні (бригада) є відповідні структурні

підрозділи для організації ВІР. Зміст та послідовність їх роботи під час планування ВІР (воєнно-історичних операцій) визначені публікацією АТР 1-20 «Воєнно-історичні операції».

Зміст планування на оперативному рівні визначений Доктриною об'єднаних сил НАТО щодо планування операцій (АJP-5). Нормативного документа, який би визначав зміст та послідовність заходів під час планування ВІР (воєнно-історичних операцій) на оперативному рівні, у відкритому доступі немає.

Заслуговують на увагу публікації американських військових істориків. Виконавчий директор Центру військової історії армії США Чарльз Р. Бауері розкрив роль військових істориків у сучасних умовах, визначив важливість історичних програм сухопутних військ, частково розглянув основний зміст діяльності військових істориків під час операцій США у Східній Європі та Африці (Bowery, C. R. Jr. 2023). Капітан резерву армії США Майкл Лавленд розглянув питання Історичної програми сухопутних військ (Army Historical Program) як колективних зусиль історичних організацій армії США, спрямованих на фіксацію, запис та збереження її історії, інтеграції істориків командування, воєнно-історичних загонів та офіцерів – істориків підрозділів в армії США на оперативному рівні (Loveland, M. 2020).

Метою статті є розроблення пропозицій до порядку організації ВІР під час підготовки та ведення операції оперативного угруповання військ ЗС України на основі адаптації відповідних нормативних документів сухопутних військ США до змісту та послідовності заходів під час планування ВІР на оперативному рівні.

Виклад основного матеріалу. Організація ВІР в операції полягає у визначенні її завдань та порядку їх виконання, сил та засобів, що залучаються, доведенні завдань до виконавців, створенні і розгортанні системи управління та забезпеченні стійкої і безперервної її роботи, засобів зв'язку для своєчасного і якісного виконання завдань управління.

У сучасному військовому середовищі під управлінням у загальному плані розуміють діяльність командирів, штабів щодо підтримання у постійній бойовій готовності військ (сил), підготовки і проведення операцій (бойових дій) та керівництва військами (силами) при виконанні отриманих завдань.

Система управління включає сукупність функціонально і структурно пов'язаних органів управління, структурних елементів пунктів

управління, систем зв'язку, системи засобів автоматизації управління, а також спеціальних систем, що забезпечують збирання, оброблення та передавання інформації для прийняття відповідних управлінських рішень.

Оперативне угруповання військ – це тимчасове об'єднання військ, що створюється для ведення операцій під час війни. Відповідно, штатних органів управління в угрупованні військ немає. Тому для організації ВІР під час підготовки та ведення операції ОУВ необхідно створити тимчасовий орган управління – позаштатну групу ВІР угруповання військ. Залежно від складу угруповання військ групу можуть формувати із посадових осіб штатних підрозділів ВІР видів (родів) Збройних Сил України.

Місце для розміщення групи ВІР ОУВ на пунктах управління керівними документами не передбачено. Виходячи із завдань ВІР, під час підготовки та ведення операції ОУВ доцільно до основного оперативного складу, який працює з командувачем оперативного угруповання військ, увести начальника групи воєнно-історичної роботи. Решту посадових осіб групи варто розподілити на основний та тиловий командні пункти.

Результати опитування слухачів Національного університету оборони України, які брали участь у російсько-українській війні, дали автору змогу визначити основні завдання групи ВІР під час підготовки та ведення операції. До таких автор відніс: воєнно-історичну підтримку прийняття рішення командиром; дослідження і написання історії угруповання військ та військової частини; воєнно-історичні описи операції, бойових дій, застосування новітніх видів озброєння та військової техніки тощо; збирання, узагальнення та у взаємодії зі структурними підрозділами підготовки штабів ОУВ і підпорядкованих військових частин поширення досвіду підготовки та бойового застосування військ (сил); протидію фальсифікації української воєнної історії, негативному інформаційному впливу з воєнно-історичних питань (Талаур, С. Є. 2024, с. 246).

Складовою частиною підготовки операції, як зазначено у керівних документах, є її планування. Планування операції передбачає низку логічних, послідовних, аналітичних процесів, направлених на вивчення завдання на операцію, детальне розроблення, аналіз, порівняння та затвердження варіантів дій, прийняття рішення щодо обрання одного з них, розроблення плану операції.

ВІР спрямована на забезпечення підготовки та застосування військ (сил). Тому планування її,

як і усіх видів забезпечення, має здійснюватися в загальній системі планування операції. Доктрина АJP-5 визначає послідовність заходів під час оперативного планування: ініціацію; аналіз завдання на операцію; розроблення варіантів способу ведення дій; аналіз варіантів способу ведення дій; порівняння та затвердження варіантів способу ведення дій; прийняття командувачем рішення щодо обрання одного з варіантів способу ведення дій; розроблення плану операції (Allied Joint Publication AJP-5. 2019).

Враховуючи відсутність нормативного документа, що визначав би зміст та послідовність заходів під час планування ВІР на оперативному рівні, автор запропонував адаптувати зміст заходів із планування воєнно-історичних операцій на тактичному рівні, визначених публікацією АТР 1-20 «Воєнно-історичні операції», до змісту та послідовності заходів під час планування ВІР на оперативному рівні.

Початком оперативного планування операції є ініціювання планування. Його здійснюють для усвідомлення операційного середовища, що включає умови, обставини та фактори, які впливають на результат застосування військ (сил) (реалізацію спроможностей) та є підставами для рішення командувача.

Після отримання первинних вказівок командувача щодо планування група ВІР має вивчити ініціюючу директиву, директиву вищого командувача з планування та усвідомити операційне середовище.

Посадові особи групи, готуючись до аналізу завдання на операцію, збирають та вивчають необхідну для цього базу даних (документи та інформаційно-довідкові матеріали): документи щодо отриманого завдання, району операції; наявні розвідувальні дані вищих штабів щодо району операції; наявні розвідувальні дані інших угруповань військ щодо району операції; відомості місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо історичної характеристики району операції.

За результатами вивчення оцінюється наявна база даних, визначаються прогалини в інформації та приймається рішення щодо організації додаткового збору інформації. При цьому готуються формалізовані документи для роботи підрозділу ВІР.

На підставі ініціювання планування аналізують завдання на операцію. Метою аналізу є чітке визначення і розуміння ситуації та проблемних питань, результатів, яких необхідно досягти в

операції, оцінювання умов, що склалися, а також визначення часткових завдань, вирішальних умов, ефектів, дій, припущень, обмежень. Під час аналізу завдання переглядається стратегічний контекст обстановки, що склалася, визначаються ключові стратегічні фактори, що впливають на обстановку, усвідомлюється операційне середовище.

За результатами перегляду стратегічного контексту обстановки, що склалася, визначаються ключові стратегічні фактори, що впливають на обстановку. До політичних, військових, економічних, соціальних, інформаційних, інфраструктурних факторів доцільно, на думку автора, включити історичні. Історичні фактори мають відображатися в історичній довідці (історичній характеристиці) по району операції, підготовленій посадовими особами групи ВІР.

Усвідомлення операційного середовища полягає у визначенні впливу на хід та можливі результати операції, основних характеристик району проведення операції. До фізико-географічних умов, політичних та демографічних умов, криміногенної обстановки, економічної ситуації, соціально-культурної ситуації, санітарно-епідемічної обстановки, стану інфраструктури, обстановки в інформаційній сфері необхідно включити історичну характеристику району проведення операції. Вона сприятиме ідентифікації сил противника та тих, хто його підтримують, дружніх та нейтральних сил, а також визначенню таких характеристик району, як мілітарна складова ментальності місцевого населення, історична пам'ять, комемораційні аспекти, найбільш важливі історичні події, що відбувалися у межах району, операції, битви, бої, походи та інші воєнно-історичні події, пов'язані з районом операції.

Доктрина АJP-5 визначає, що під час аналізу завдання на операцію важливого значення набирає збирання інформації та перегляд історичного аналізу, засвоєних уроків та чинних доктрин. У багатьох ситуаціях є історичні прецеденти, що мають схожість із останніми подіями. Історичні дослідження та аналіз можуть бути дуже повчальними та корисними для розуміння поточної стратегічної ситуації та визначення своїх дій. Саме тому посадові особи групи ВІР проводять воєнно-історичну оцінку району операції. Воєнно-історичне оцінювання передбачає історичний аналіз минулих воєнних дій у районі операції, дослідження історичних випадків, коли командири стикалися з подібними умовами, які приймалися рішення, форми і способи застосування військ

(сил), їх результати. За результатами оцінювання готуються пропозиції в інтересах вироблення варіантів способу ведення дій. За потреби до воєнно-історичної оцінки району операції готуються схеми, карти.

Розгляд та затвердження результатів аналізу завдання здійснюється під час брифінгу. Відповідно до рекомендованого плану проведення брифінгу, визначеного Доктриною АJP-5, доповіді начальника групи VIP у плані не передбачено. Проте, на думку автора, керівник підрозділу VIP має бути залучений до брифінгу для доведення історичної довідки по району операції, а у подальшому надання воєнно-історичної оцінки району операції та пропозицій командувачу в інтересах вироблення варіантів способу ведення дій.

За результатами проведення брифінгу формуються вихідні дані для розроблення варіантів дій, а також видаються оперативні вказівки командувача з планування.

На підставі результатів аналізу завдання розробляються, аналізуються та порівнюються варіанти дій групи VIP.

Аналіз варіантів дій дає можливість оцінити кожен варіант із різних функціональних сторін для виявлення притаманних переваг та недоліків, а також визначити ключові аспекти, що підлягають оцінюванню. У ньому по можливості мають брати участь усі фахівці VIP, які залучаються до операції.

Під час порівняння оцінюється кожен варіант дій відповідно до встановлених ключових аспектів оцінювання, визначаються сильні та слабкі сторони кожного варіанта дій. Це дає змогу вибрати варіант із найвищим коефіцієнтом ймовірності успіху.

За результатами порівняння начальник групи VIP має остаточно схвалити обраний варіант дій та стисло ознайомити з ним командувача (начальника штабу).

У подальшому необхідно визначити замисел VIP в операції. Він має включати мету та основні завдання VIP, критичні події, що потребують збирання та документування, основні види воєнно-історичної діяльності, фахівців для їх виконання та організацію їх роботи, заходи підтримки та інші заходи, необхідні для реалізації завдань операції.

Не менш важливим є постановка завдань з організації VIP. За результатами брифінгу з вибору командувачем остаточного способу ведення дій видається оперативна директива з планування операції, одним із додатків до якої може бути

додаток з організації VIP в операції. Формат додатка має бути аналогічним формату будь-якого додатка до оперативної директиви, а його розділи відповідати розділам історичного додатка до оперативного плану згідно з вимогами публікації АТР 1-20 «Воєнно-історичні операції».

Наступним кроком є розроблення плану VIP в операції. План VIP представляє собою задалегідь намічену систему діяльності посадових осіб та заходів VIP, поєднаних єдиною метою та завданнями, послідовністю та термінами їх виконання із обов'язковим зазначенням виконавців.

Загально відомо, що організація будь-якого виду діяльності передбачає звітність за результатами її проведення. За результатами організації VIP в операції необхідно підготувати звіт з воєнно-історичної роботи. Звіт має містити перелік основних видів воєнно-історичної діяльності, проведених заходів та їх результатів, конкретні факти, цифри, критичну оцінку діяльності посадових осіб та особового складу військ (сил), аналіз недоліків та позитивного досвіду щодо планування, організації та управління VIP в операції, а також пропозиції щодо вдосконалення її організації. За потреби до звіту можуть додаватися схеми, карти.

Висновки. Відсутність керівних документів, малодослідженість та недостатня розробленість питань організації VIP під час підготовки та ведення операцій і нагальна потреба узагальнення досвіду застосування військ (сил) в ході відсічі широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України зумовила необхідність розроблення теоретичних засад організації VIP в операції. На підставі аналізу вимог керівних документів з організації VIP у ЗС України, публікації сухопутних військ США з планування воєнно-історичних операцій на тактичному рівні автор запропонував адаптовану до стандартів НАТО послідовність заходів під час планування VIP на оперативному рівні, що включає: вивчення ініціюючої директиви, директиви вищого командувача з планування та усвідомлення операційного середовища; аналіз завдання на операцію; підготовку історичної характеристики району проведення операції; воєнно-історичне оцінювання району операції та підготовку пропозицій в інтересах вироблення варіантів способу ведення дій; розроблення, аналіз, порівняння та схвалення обраного варіанта дій групи VIP; визначення замислу VIP; постановку завдань з організації VIP; розроблення плану VIP в операції; підготовку звіту з VIP.

Для організації ВІР створюється позаштатна група ВІР утруповання військ. Начальник групи ВІР у складі основного оперативного складу працює з командувачем оперативного утруповання військ.

До основних завдань групи ВІР відносяться: воєнно-історична підтримка прийняття рішень командиром; дослідження і написання історії утруповання військ та військової частини; воєнно-історичні описи операції, бойових дій, застосування новітніх видів озброєння та військової техніки тощо; збирання, узагальнення та у взаємодії зі структурними підрозділами підготовки штабів ОУВ і підпорядкованих військових частин поширення досвіду підготовки та бойового застосування військ (сил); протидія фальсифікації

української воєнної історії, негативному інформаційному впливу з воєнно-історичних питань.

Запропонований порядок планування ВІР в операції сприятиме виконанню визначених завдань.

Таким чином, автор розробив пропозиції щодо порядку організації ВІР під час підготовки та ведення операції оперативного утруповання військ ЗС України на основі адаптації відповідних нормативних документів сухопутних військ США до змісту та послідовності заходів під час планування ВІР на оперативному рівні. В подальшому доцільно дослідити порядок роботи посадових осіб групи ВІР безпосередньо під час ведення операції ОУВ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Allied Joint Publication AJP-5. Edition A. Version 2. Allied Joint Doctrine for the Planning of Operations. (2019). URL:https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-5_EDA_V2_E_2526.pdf [дата зверн.: 22.01.2025].

Army Regulation AR 870-5. Military History: Responsibilities, Policies, and Procedures. (2007). URL: https://history.army.mil/Portals/143/Images/Publications/Army%20Reg/r870_5.pdf?ver=Aj0rPZxw45hKevnMWtdSPw%3D%3D [дата зверн.: 22.01.2025].

Army Techniques Publication ATP 1-20. Military history operations. (2014). URL: https://history.army.mil/Portals/143/Images/Publications/Army%20Reg/atp1_20.pdf?ver=vwVNfMeQbIspguMrMywmRA%3D%3D [дата зверн.: 22.01.2025].

Bowery, C. R. Jr. (2023). Army historians in a complex world. *Army History*. № 126, p. 4.

Loveland, M. (2020). Utilizing Army Historians in the Operational Force. *Military Review*. Vol. 100, № 2, p. 66–76.

Бідний, В. А. (2021). *Створення та розвиток системи воєнно-історичної роботи у Збройних Силах України (1991 – 2020 рр.)*.: дис. ... канд. іст. наук: 20.02.22 – військова історія. Київ, 197 с.

Дорожня карта удосконалення системи підготовки військових фахівців ЗС України. (2018). К.: ГШ ЗСУ, 10 с.

Пашкова, О. & Салата, С. (упоряд.). (2025). *Збірник керівних документів з організації та проведення воєнно-історичної роботи у Збройних Силах України*. К.: НУОУ, 228 с.

Репіло, Ю. Є., Російцев, В. В. & Школяренко, В. В. (2022). Аналіз основних методів планування воєнних дій прийнятих у НАТО. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. № 3 (45), с. 55–62. DOI:<http://dx.doi.org/10.33099/2311-7249/2022-45-3-55-62>.

Сидоров, С. В. (за заг. ред.) (2023). *Воєнно-історична робота у Збройних Силах України*. К.: НУОУ, 104 с.

Талаур, С. Є. (2024). Основні завдання груп воєнно-історичної роботи під час підготовки та ведення операцій (бойових дій). *Українське військо: сучасність та історична ретроспектива: Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ, Україна, 28 листопада 2024 р. Київ: НУОУ, с. 246–247.

REFERENCES

- Allied Joint Publication AJP-5. Edition A. Version 2. Allied Joint Doctrine for the Planning of Operations. (2019). URL: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-5_EDA_V2_E_2526.pdf [Accessed: 22.01.2025]. [in English].
- Army Regulation AR 870-5. Military History: Responsibilities, Policies, and Procedures. (2007). URL: https://history.army.mil/Portals/143/Images/Publications/Army%20Reg/r870_5.pdf?ver=Aj0rPZxw45hKevnMWtdSPw%3D%3D [Accessed: 22.01.2025]. [in English].
- Army Techniques Publication ATP 1-20. Military history operations. (2014). URL: https://history.army.mil/Portals/143/Images/Publications/Army%20Reg/atp1_20.pdf?ver=vwVNfMeQbIspguMrMywmRA%3D%3D [Accessed: 22.01.2025]. [in English].
- Bidnyi, V. A. (2021). *Stvorennia ta rozvytok systemy voienno-istorychnoi roboty u Zbroinykh Sylakh Ukrainy (1991 – 2020 rr.)* [Creation and development of a system of military-historical work in the Armed Forces of Ukraine (1991 – 2020)]. (Candidate's thesis). Kyiv, 197 s. [in Ukrainian].
- Bowery, C. R. Jr. (2023). Army historians in a complex world. *Army History*. № 126, p. 4. [in English].
- Dorozhnia karta udoskonalennia systemy pidhotovky viiskovykh fakhivtsiv ZS Ukrainy [Roadmap for improving the system of training military specialists of the Armed Forces of Ukraine]. (2018). Kyiv: HSh ZSU, 10 s. [in Ukrainian].
- Loveland, M. (2020). Utilizing Army Historians in the Operational Force. *Military Review*. Vol. 100, № 2, p. 66–76. [in English].
- Pashkova, O. & Salata, S. (comps.). (2025). *Zbirnyk kerivnykh dokumentiv z orhanizatsii ta provedennia voienno-istorychnoi roboty u Zbroinykh Sylakh Ukrainy* [Collection of guiding documents on the organization and conduct of military-historical work in the Armed Forces of Ukraine]. K.: NUOU, 228 s. [in Ukrainian].
- Repilo, Yu. Ye., Rosiitsev, V. V. & Shkoliarenko, V. V. (2022). Analiz osnovnykh metodiv planuvannia voiennykh dii pryiniatykh u NATO [Analysis of the main methods of planning military operations adopted by NATO]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii u sferi bezpeky ta oborony*. № 3 (45), s. 55–62. DOI: <http://dx.doi.org/10.33099/2311-7249/2022-45-3-55-62>. [in Ukrainian].
- Sydorov, S. V. (za zah red.) (2023). *Voienno-istorychna robota u Zbroinykh Sylakh Ukrainy* [Military-historical work in the Armed Forces of Ukraine]. K.: NUOU, 104 s. [in Ukrainian].
- Talaur, S. Ye. (2024). Osnovni zavdannia hrup voienno-istorychnoi roboty pid chas pidhotovky ta vedennia operatsii (boiovykh dii) [The main tasks of military-historical work groups during the preparation and conduct of operations (combat actions)]. *Ukrainske viisko: suchasnist ta istorychna retrospektyva: Zbirnyk materialiv V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Kyiv, Ukraina, 28 lystopada 2024 r. K.: NUOU, s. 246–247. [in Ukrainian].

Serhii TALAUR

*PhD of Military Sciences, Senior Researcher
The National Defence University of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9394-4294>*

Oleksii POKOTYLO

*PhD of Historical Sciences, Senior Researcher
The National Defence University of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1136-5123>*

Izvet HDANOV

*PhD
The National Defence University of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7393-2621>*

**ORGANIZATION OF MILITARY-HISTORICAL WORK
DURING THE PREPARATION AND CONDUCT OF THE OPERATION
OF THE OPERATIONAL GROUPING OF TROOPS**

Based on the analysis of the requirements of the guiding documents on the organization of military-historical work in the Armed Forces of Ukraine, the publication of the US Army on the planning of military-historical operations at the tactical level, the author proposes a procedure for organizing military-historical work during the preparation and conduct of operations of the operational group of troops, adapted to NATO standards.

To organize military-historical work, it is proposed to create a non-staff group of military-historical work of the group of troops. The main tasks of the military-historical work group are: military-historical support for the commander's decision-making; research and writing of the history of the group of troops and military unit; military-historical descriptions of the operation, hostilities, the use of the latest types of weapons and military equipment, etc.; collection, generalization and, in cooperation with the units of the training of the headquarters of the operational grouping of troops and subordinate military units, dissemination of experience in the training and combat use of troops (forces); countering the falsification of Ukrainian military history and negative information influence on military-historical issues.

Activities during the planning of military-historical work include: studying the initiating directive, the supreme commander's directive on planning and awareness of the operational environment; analyzing the task for the operation; preparing a historical description of the area of operation; military-historical assessment of the area of operation and preparation of proposals in the interests of developing options for the method of conducting actions; development, analysis, comparison and approval of the selected option of action by the military-historical work group; definition of the concept of military-historical work; setting tasks for organizing military-historical work; developing a plan for military-historical work in the operation; preparing a report on military-historical work.

The proposed procedure for planning military-historical work in the operation, in the author's opinion, will contribute to the fulfillment of the specified tasks.

Keywords: *military-historical work, operational grouping of troops, organization of military-historical work, planning of military-historical work, preparation and conduct of the operation.*